

T.C. Avanos Kaymakamlığı

AVANOS

Sempezyumu
bildirileri

23-25 Ekim 2014

Editör
Doç. Dr. Adem ÖGER

Avanos Sempozyumu Bildirileri

Editör

Doç. Dr. Adem ÖGER

ISBN: 978-605-4692-72-9

Ön Kapak Resim

Mükremin TOKMAK

Arka Kapak Resim

Mustafa TAŞKIN

1. Baskı

Ekim, 2014 / Ankara

500 Adet

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Avanos Kaymakamlığı'nın Kültür Hizmetidir.

AÇILIŞ PROGRAMI

23 Ekim 2014

(Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yerleşkesi)

09.30-09.45

Sempozyum Açılışı

09.45-10.15

Açış Konuşmaları

Türk Sanatına Katkılarından Dolayı Ercan Kesal'a Plaket Takdimi
Türk Sporuna Katkılarından Dolayı Veysel Cihan'a Plaket Takdimi
Avanos Yöresi Geleneksel El Sanatları İcracılarının Sunumları

Açılış Oturumu / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Filiz KILIÇ

- 11.00-11.15 Avanos'ta Arsenikli Su Problemi: Genel Değerlendirme
Prof. Dr. Nazmi ORUÇ
- 11.15-11.30 Biyografik Kaynaklara ve Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre
Osmanlı Yönetim ve Aydınlanmasında Avanos
Prof. Dr. Filiz KILIÇ, Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL
- 11.30-11.45 Avanos Kent Müzesi
Avanos Kaymakamı Mustafa ELDİVAN
- 11.45-12.00 Tartışma
- 12.00-13.00 Yemek Arası

iv

Sergi açılışı: 13.30

23 EKİM 2014

**"Geçmişten Günümüze Avanos" Temalı Fotoğraf Sergisi
(Güray Seramik Müzesi/Avanos)**

23 EKİM 2014

(Güray Seramik Müzesi/Avanos)

ÜZLÜK SALONU

1. Oturum / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ergün LAFLI

- 14.00-14.15 Avanos'un Agroturizm Potansiyeli: Fırsatlar ve Kısıtlar
Prof. Dr. Nurgül TÜREMİŞ, Doç. Dr. Nilda ERSOY,
Öğr. Gör. Sevinç ATEŞ
- 14.15-14.30 Turistik Yörelere Sürdürülebilir Kalkınma Aracı
Olarak Cittaslow (Yavaş Şehir) Hareketi: Avanos'a
Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi
Doç. Dr. İbrahim YILMAZ, Arş. Gör. Zeynep ÇOKAL,
Hakan AKÇA, Öğr. Gör. M. Doğan KAMIŞ

- 14.30-14.45 Avanos'ta Sürdürülebilir Turizm İçin Planlamanın Önemi
Doç. Dr. Ali MEYDAN, Yrd. Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR
- 14.45-15.00 Avanos ve Civarının Görsel Sanatlar (sinema-dizi-reklam-
klip) Açısından Değerlendirilmesi
Zeynep BATUR
- 15.00-15.15 Avanos'ta Bir Yeraltı Şehri: Özkonak
Öğr. Gör. Barış Emre SÖNMEZ
- 15.15-15.30 Tartışma
- 15.30-15.45 Ara

2. Oturum / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nurgül TÜREMİŞ

- 15.45-16.00 Halı Dokumacılığının Avanos Yöresi Sosyo-Kültürel ve
Ekonomik Yaşamındaki Yeri
Doç. Dr. Adem ÖGER, Öğr. Gör. Gülbin İNCE
- 16.00-16.15 Avanos İlçesinde Turistik Amaçlı Satışa Sunulan
Dokumalar Üzerine Tespitler
Uzman Nefise KORKUTMAZ ERGİN
- 16.15-16.30 Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Avanos
Halkının Farkındalığı
Arş. Gör. Fatma GÜNDÜZ
- 16.30-16.45 Kızılırmak Nehri'nin Yaşam Verdiği Kentlerde Avanos'ta
Suya Dayalı Rekreasyon Olanakları
Yrd. Doç. Dr. Meliha AKLIBAŞINDA
- 16.45-17.00 Geleneksel Avanos Mutfağı ve Gastronomi Turizmine
Kazandırılması
Öğr. Gör. Emrah KESKİN, Öğr. Gör. Emrah ÖRGÜN
- 17.00-17.15 Tartışma
- 17.15-17.30 Ara

3. Oturum / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bayram DALKILIÇ

- 17.30-17.45 Avanos'un Cumhuriyet Sonrası Kentsel ve Kırsal Nüfus
Değişimleri
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin SARAÇOĞLU

- 17.45-18.00 Avanos ilçesinin Sosyo- Ekonomik Durumu (1960-1968)
Yrd. Doç. Dr. Gülin ÖZTÜRK
- 18.00- 18.15 Avanos Nüfusunun Yaş Yapısı
Yrd. Doç. Dr. EREN ŞENOL
- 18.15-18.30 İğdelikışla (Şambayat) Köyünde 1302 Yılı (M. 1904)
Son Osmanlı Nüfus Sayımı (Tahriri)
Necat ÇETİN
- 18.30-19.00 Tartışma
- 19.00 Akşam Yemeği/Avanos Türküleri Konseri

23 Ekim 2014
(Güray Seramik Müzesi/Avanos)
BULUDU SALONU

1. Oturum / Oturum Başkanı: Doç. Dr. Şahlan ÖZTÜRK

- 14.00- 14.15 Geçmişten Günümüze Kitabeleriyle Avanos
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan TÜRK, Arş. Gör. Şerife ÖRDEK
- 14.15- 14.30 Ercan Kesal'ın "Peri Gazozu" Eserinde Mekân Olarak
Avanos
Mine Hoşcan BİLGE
- 14.30-14.45 Avanos'ta Yarınları Beklerken Abdullah Rıza Ergüven'in
Otobiyografisinde Mekân
Arş. Gör. Murat GÜR
- 14.45-15.00 Abdullah Rıza Ergüven'in Yunus Emre'yi Anlayış ve
Yorumlayış Biçimi-Eleştirel Bir Okuma
Prof. Dr. Bayram DALKILIÇ
- 15.00-15.15 Avanoslu Şair İbrahim Karadağ
Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL, Arş. Gör. Murat GÜR
- 15.15-15.30 Tartışma
- 15.30-15.45 Ara

2. Oturum / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nazmi ORUÇ

- 15.45-16.00 Evsel ve Hayvansal Atıkların Biyogaz Üretiminde
Kullanılarak Tarımsal Açından Değerlendirilmesi:
Avanos İlçesi Örneği

- Yrd. Doç. Dr. M. Cüneyt BAĞDATLI, Yrd. Doç. Dr. Kadir SABANCI, Doç. Dr. Halil İbrahim OĞUZ, Yrd. Doç. Dr. Oktay ERDOĞAN
- 16.00-16.15 Avanos İlçesindeki Tarım Zararlıları ve Mücadele Yöntemleri
Öğr. Gör. Durmuş OK
- 16.15-16.30 Avanos İlçesinin Tarımsal Mekanizasyon Özellikleri
Yrd. Doç. Dr. Osman GÖKDOĞAN,
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fırat BARAN
- 16.30-16.45 Avanos İlçesi (Nevşehir) Tıbbi Jeolojik Unsurları ve Halk Sağlığı
Dr. Eşref ATABEY
- 16.45- 17.00 Avanos ve Çevresindeki Bazı Kaplıca Sularında Element Analizi
Gül Fidan YENEL AVCI, Murat YAYLA, İbrahim AYDIN, İbrahim NARİN, Fatma ÇAVUŞ, Fatih AVCI, Halil YONAR, Salih CENGİZ
- 17.00-17.15 Tartışma
- 17.15-17.30 Ara

3. Oturum / Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa Servet AKPOLAT

- 17.30-17.45 Nenassa'dan Günümüze Avanos'un Bilinmeyen Arkeolojik Tarihi
Mükremin TOKMAK
- 17.45-18.00 Avanos Arkeolojisi Üzerine Bir Değerlendirme
Yrd. Doç. Dr. Atila TÜRKER
- 18.00-18.15 Avanos'un Roma ve Bizans Dönemleri Arkeolojisi ve Tarihi
Prof. Dr. Ergün LAFLI, Olcay KILINÇ
- 18.15-18.30 Roma ve Bizans İmparatorlukları Zamanında Avanos'la İlgili Tarihi Kayıtlar (Venasa)
Prof. Dr. İlyas GÖKHAN
- 18.30-18.45 Tartışma
- 19.00 Akşam Yemeği/Avanos Türküleri Konseri

İÇİNDEKİLER

Mehmet CEYLAN (Nevşehir Valisi) SUNUŞ.....	9
Filiz KILIÇ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü) SUNUŞ.....	11
Mustafa ELDİVAN (Avanos Kaymakamı) ÖN SÖZ.....	13
TEŞEKKÜR.....	15
Adem ÖGER-Gülbin İNCE Halı Dokumacılığının Avanos Yöresi Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yaşamındaki Yeri.....	17
Adem ÖGER Avanos Yöresinde Lakaplar ve Bir Soyağacı Örneği.....	33
Ahmet GÜNDÜZ Osmanlı Döneminde Avanos'un Sosyo-Ekonomik Yapısı (1722-1918).....	47
Ahmet Turan TÜRK-Şerife ÖRDEK Geçmişten Günümüze Kitabeleriyle Avanos.....	61
Ali KORKMAZ Bir Kamusal İletişim Aracı Olarak Avanos Belediyesi Logosunun Analizi.....	71
Ali MEYDAN- Şenay GÜNGÖR Avanos'ta Sürdürülebilir Turizm İçin Planlamanın Önemi.....	81
Alparslan SANTUR Avanos (Nevşehir) Yöresi Bazı Geleneksel Kültür Değerleri ile İlgili Bir Tasnif Denemesi.....	105
Atıla TÜRKER Avanos Arkeolojisi Üzerine Bir Değerlendirme.....	111
Ayşen TÜKEL Kaybolmaya Yüz Tutmuş Çocuk Oyunları: Avanos Örneği.....	129

Barış Emre SÖNMEZ Avanos'ta Bir Yeraltı Şehri: Özkonak.....	143
Betül AYTEPE- Elif Eren GÜLTEKİN-Bahadır Cem ERDEM Avanos Kırmızı Çömlek Çamuruna Uygun Sır Kompozisyonlarının Üretilmesi.....	161
Elif Esra ÖNEN Avanos'ta Bir Edebiyat Dergisi: "Şiiri Özlüyorum".....	185
Emin Erdem KAYA- Emre ÜSTÜN-Yiğit ALKAN Avanos Müzik Kültürü ve Avanoslu Selahattin.....	197
Emine Zehra TURAN İnanç Bağlamında Avanos Kiliseleri.....	213
Emrah KESKİN- Emrah ÖRGÜN Geleneksel Avanos Mutfağı ve Gastronomi Turizmine Kazandırılması.....	225
Eren ŞENOL Avanos Nüfusunun Yaş Yapısı.....	235
Ergün LAFLI- Olcay KILINÇ Avanos'un Roma ve Bizans Dönemleri Arkeolojisi ve Tarihi.....	251
Eşref ATABEY Avanos İlçesi (Nevşehir) Tıbbi Jeolojik Unsurları ve Halk Sağlığı.....	259
F. Nurgül TÜREMİŞ-Nilda ERSOY-Sevinç ATEŞ Avanos'un Agroturizm Potansiyeli: Fırsatlar ve Kısıtlar.....	285
Faruk AŞLAKCI Dünden Bugüne Avanos Yerel Medyası.....	301
Fatma GÜNDÜZ Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Avanos Halkının Farkındalığı.....	317
Fatma KÖSE Nevşehir-Avanos'ta Evlilik Adetleri ve Bu Adetlerin Günümüzde Geçirdiği Değişimler.....	331
Filiz KILIÇ-Tuncay BÜLBÜL Biyografik Kaynaklara ve Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre Osmanlı Yönetim ve Aydınlanmasında Avanos.....	339
Gül Fidan YENEL AVCI-Murat YAYLA-İbrahim AYDIN- İbrahim NARİN-Fatma ÇAVUŞ- Fatih AVCI-Halil YONAR-Salih CENGİZ Avanos ve Çevresindeki Bazı Kaplıca Sularında Element Analizi.....	357

Hakan ERKAYA Avanos Saruhan Taçkapı Süsleme Programları.....	377
Hava SELÇUK Salnamelerde Avanos (1873-1907).....	395
Hüseyin GÖNEL Avanos Türkülerinde Güzel İmajı.....	409
Hüseyin SARAÇOĞLU Avanos'un Cumhuriyet Sonrası Kentsel ve Kırsal Nüfus Değişimleri.....	413
İbrahim YILMAZ-Zeynep ÇOKAL-Hakan AKÇA-M. Doğan KAMIŞ Turistik Yörelere Sürdürülebilir Kalkınma Aracı Olarak Cittaslow (Yavaş Şehir) Hareketi: Avanos'a Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi.....	425
İlyas GÖKHAN Roma ve Bizans İmparatorlukları Zamanında Avanos'la İlgili Tarihi Kayıtlar (Venasa).....	447
İmran GÜNDÜZ ALPTÜRKER Avanos'ta Yaşayan Geleneksel Bir Kutlama "Goyun Hoo!".....	459
Kürşat KOÇAK Antikçağda Avanos (Nenassa) ve Çevresindeki Yerleşim Merkezleri.....	467
M. Cüneyt BAĞDATLI-Kadir SABANCI-Halil İbrahim OĞUZ- Oktay ERDOĞAN Evsel ve Hayvansal Atıkların Biyogaz Üretiminde Kullanılarak Tarımsal Açıldan Değerlendirilmesi: Avanos İlçesi Örneği.....	475
M. Emin YILDIZLI Kızılırmak Türkülerinde Kızılırmak Metaforları.....	483
M. Güray TÜYSÜZ Güray Seramik Müzesi.....	495
Mehmet Ali YOLCU Avanos Yöresinde Ölümle İlgili Tabusal Kaçınmalar.....	501
Mehmet ÇERİBAŞ Avanos Yöresinde Uğurlamalar, Karşılamlar, Kutlamalar ve Bunların İşlevsel Halk Bilimi Kuramına Göre İncelenmesi.....	511
Mehmet Emin DEDE Gelenekselin Temsili ve Mekânlarda Sunumu Üzerine Bazı Değerlendirmeler: Avanos Örneği.....	531

Mehmet HAZAR- Cevdet İLHAN- Mehmet YUĞURAN Nevşehir ve Avanos Yöresi Kapı Kilitleri.....	537
Meliha AKLIBAŞINDA Kızılırmak Nehri'nin Yaşam Verdiği Kentlerde Avanos'ta Suya Dayalı Rekreasyon Olanakları.....	555
Mine Hoşcan BİLGE Ercan Kesal'ın "Peri Gazozu" Eserinde Mekân Olarak Avanos.....	563
Murat GÜR Avanos'ta Yarınları Beklerken Abdullah Rıza Ergüven'in Otobiyografisinde Mekân.....	577
Murat ÖNTUĞ-Hüseyin SARAÇ İşlev, Önem ve Misyonlarıyla Avanos'un İncisi Kızılırmak Gazetesi'nin Dünü ve Bugünü.....	585
Mustafa ELDİVAN Avanos Kent Müzesi.....	605
Mustafa KAYA Avanoslu Şair ve Yazarlar.....	651
Mükremin TOKMAK Nenassa'dan Günümüze Avanos'un Bilinmeyen Arkeolojik Tarihi.....	673
Nazmi ORUÇ Avanos'ta Arsenikli Su Problemi: Genel Değerlendirme.....	687
Necat ÇETİN İğdelikişla (Şambayat) Köyünde 1302 Yılı (M. 1904) Son Osmanlı Nüfus Sayımı (Tahriri).....	699
Nefise KORKUTMAZ ERGİN Avanos İlçesinde Turistik Amaçlı Satışa Sunulan Dokumalar Üzerine Tespitler.....	711
Neşe ERENOĞLU-Çetin PEKACAR Avanos'taki İş Yeri Adları Üzerine.....	721
Oğuz ÖZDEM Avanos ve Çevresinde Yaşanmış Halk Hikâyeleri.....	735
Osman GÖKDOĞAN-Mehmet Fırat BARAN Avanos İlçesinin Tarımsal Mekanizasyon Özellikleri.....	741

	Özen TOK	
	Osmanlı Döneminde Zirai Kredilerin Geri Ödenmesinde	
	Yaşanan Sorunlar (1912 Yılı Avanos Örneği).....	749
	Rahman ŞAHİN	
5	Kırşehir Vilayeti Dâhilinde Avanos (1925).....	761
	Savaş Kurtuluş ÇEVİK- Mükremin TOKMAK	
3	Cumhuriyet'ten Günümüze Avanos Kökenli ve	
	Avanos'ta Yaşamış Ressamlara Dair Tespitler.....	771
	Serkan KÖSE	
7	Avanos Ninni Söyleme Geleneğinin İşlevsel Özelliği Üzerine.....	791
	Sevda TOKER - Mükremin TOKMAK	
	Avanos Kökenli ve Yörenin Müziğine Katkı Sağlamış	
5	Halk Müziği Sanatçılarına Genel Bir Bakış.....	799
	Tamer NACAR	
05	Türk Resim Sanatına Hizmet Veren Neşet GÜNAL'ın Sanat Hayatı... 811	
	Tuğba GÖNEL SÖNMEZ	
51	Ağıtlarda Kızılırmak.....	831
	Tuncay BÜLBÜL- Murat GÜR	
73	Avanoslu Şair İbrahim KARADAĞ.....	849
	Yasemin UÇAR	
87	Avanos'ta Yerel Basın ve Demokrasi.....	859
	Yaşar KALAFAT	
	Tul İnanç-Geleneğinin Arkaik Dönemden Günümüze Görüldüğü	
99	Haller ve Avanos Halk İnançlarındaki Yansımaları.....	873
	Zafer BAYKAL	
	Çömlekçilik Geleneğinde Perküsyon Müzik Enstrümanları Üretimi.....	893
	Zahide BAYER ÖZTÜRK-Elif EREN GÜLTEKİN	
11	Avanos Yöresine Ait Killerin Duvar Karosu Sırında Renklendirici	
721	Olarak Kullanılabilirliği.....	907
	Zeynep BATUR	
	Avanos ve Civarının Görsel Sanatlar (sinema-dizi-reklam-klip)	
735	Açısından Değerlendirilmesi.....	917
	Anıl ÇELİK	
741	Avanos.....	931

TURİSTİK YÖRELERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ARACI OLARAK CITTASLOW (YAVAŞ ŞEHİR) HAREKETİ: AVANOS'A YÖNELİK BİR DURUM DEĞERLENDİRMESİ

İbrahim YILMAZ, Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi, iyilmaz@nevsehir.edu.tr

Mahmut Doğan KAMIŞ, Öğretim Görevlisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Ürgüp Meslek
Yüksekokulu,mdkamis@nevsehir.edu.tr

Zeynep ÇOKAL, Araştırma Görevlisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi,
zeynepkabaoglu@nevsehir.edu.tr

Hakan AKÇA, Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm
İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, 8010730103@nevsehir.edu.tr

Özet

Günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle doğal, tarihi, sosyo-kültürel vb. alanlarda çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlarla birlikte sürdürülebilirlik kavramının önemi daha da artmaktadır. Cittaslow (yavaş-sakin şehir) hareketi sürdürülebilirlik kapsamında ele alınan önemli bir yerel kalkınma uygulamasıdır. Bu uygulama ile küreselleşmenin kentlerin doğal dokusunu bozmasının, kent insanının yaşam tarzlarını tekdüzeleştirmesinin ve yerel özellikleri ortadan kaldırmasının önüne geçilmesi ve yerel değerlerin korunarak sürdürülebilir hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Dünyada 29 ülkeye ait 189 turistik yöre yavaş şehir ağına üyedir. Türkiye’de ise bu ağa üye olan 9 yöre bulunmaktadır. Yavaş şehir ağına üyelik için 7 ana kriter ve bu kriterler kapsamında toplam 71 alt kriter gereklidir. Bu araştırmanın temel amacı, Avanos’un söz konusu kriterler bakımından mevcut durumunun tespit edilmesidir. Araştırmada veriler görüşme ve doküman inceleme yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

GİRİŞ

Hızla değişen ve yenilenen dünya, insanoğlunu sürekli tüketim yapan bireyler haline getirmiştir. Tüketim toplumlarının artması ile birlikte birçok kavram literatürde yerini almıştır. Bu kavramlardan biri de sürdürülebilirlik kavramıdır. Sürdürülebilirlik; daimi olma yeteneği olarak adlandırılmakta ve geleceği tüketmeden yaşam kalitesini korumayı amaçlamaktadır. Cittaslow hareketi de sürdürülebilirlik kavramını destekleyen bir felsefedir. İtalya’da ortaya çıkan Cittaslow İtalyanca’da şehir anlamına gelen “Citta” ve İngilizce’de yavaş kelimesinin karşılığı olan “Slow” kelimelerinin birleşimiyle oluşmuştur. Cittaslow felsefesi kentlerin özünü kaybetmeden daha yaşanabilir olmasını ve sürdürülebilir kalkınmayı amaçlamaktadır. Türkiye’de Cittaslow felsefesini benimsemiş ve üyeliğe kabul edilmiş 9 yöre bulunmaktadır. Ayrıca eşsiz tarihi ve doğal güzellikleri sebebiyle kriterleri yüksek oranda sağlayan ve aday olan birçok yöre vardır. Avanos ilçesi de sahip olduğu kaynakları ile Cittaslow birliğine aday olabilecek turistik bir yöredir. Bu düşünceyle Avanos’ta gerçekleştirilen araştırmada ilçenin Cittaslow’un 7 ana kriteri kapsamındaki 71 alt kriterden 36’sını karşıladığı, geriye kalan 35 kriteri sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, Avanos’un Cittaslow ağına üyelik için başvurması durumunda kriterlerin en az %50’sini sağlama koşulunu yerine getirebileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan, eksikliklerin söz konusu olduğu kriterlerin karşılanabilmesine yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

YAVAŞ FELSEFESİ ve YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ

Endüstri devrimi sonucunda ilk ciddi etkileri ortaya çıkan, küreselleşme ile tüm dünyaya yayılan ve hayatın her alanında geri dönüşü ve dönüşümü olmayan çapta bir tüketim temelli hızlı yaşama alışkanlığı oluşmuş ve bu duruma karşı sürdürülebilirliğin gerekliliğine inanan kişi ve toplumlar tarafından, yavaş yaşam düşüncesi ortaya atılmıştır (Özkan, 2011: 4-5). ‘Yavaşlık’ aslında yaşamın hızından dolayı oluşan genel bir tatminsizlik göstergesi ve hızın artmasından

dolayı oluşan yaşam kalitesindeki düşüşe bir tepkidir (Radström, 2005). Yavaş felsefesi toplumları hızlı tüketmeye ve hızlı yaşamaya teşvik eden olgulara karşı ortaya çıkmış bir kavramdır. Özellikle McDonalds, Starbucks gibi hızlı yemek ve hızlı tüketimi teşvik eden işletmelerin yaygınlaşması ile yavaş felsefesi gündeme gelmiştir. Carlo Petrini, 1986 yılında Roma'da McDonalds Restoranı'nın açılmasını protesto ederek Yavaş Yemek (Slowfood) Hareketini başlatmıştır. Yavaş Yemek Hareketi, küresel dünyanın getirdiği tehditlere karşı yerel mutfakları korumayı, doğal ve özgün üretimi insanlara tanıtmayı amaçlamaktadır (www.slowfood.com, 2014). Yavaş hareketinin temelinde yatan olgu doğal ve yerel olanı koruyarak gelecek nesillere aktarımını sağlamaktır. Yavaş hareketinin simgesi olarak da bu felsefeyi en iyi anlatacak olan salyangoz logosu seçilmiştir (Şekil 1). Simgesi salyangoz olan yavaş felsefesinin bu simgeyi seçmesindeki amaç; salyangozun yavaş hareket etmesi ve hareketi sırasında arkasında iz bırakması olarak özetlenmektedir (www.dunyagida.com.tr, 2014).

Şekil 1. Yavaş Felsefesinin Simgesi

Cittaslow, Slowfood (Yavaş Yemek) felsefesini küçük kentlerin tasarım ve planlamasında kullanmayı amaçlayan uluslararası bir ağıdır (Miele, 2008: 136). Slowfood fikri ise uluslararası bir ağ tarafından desteklenen ve yerel mutfak yoluyla kültürel özgünlüğü koruma temelinde şekillenmiştir (Meneley, 2004: 170). Daha sonra hareketin gelişimi mevcut durumun sadece beslenme alışkanlıklarına değil hayatın bütününe uygulanabilir olduğunu göstermiştir (<http://www.mariapaulasaba.com>, 2014). Yavaş akımının sonucunda yavaş yaşam, yavaş kent, yavaş turizm, yavaş işletmecilik, yavaş para, yavaş ticaret gibi bir çok unsur ortaya çıkmıştır. Bu unsurlardan biri olan yavaş şehir ise şehirlerin daha yaşanabilir olmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Cittaslow hareketi 1999 yılında Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin vizyonu doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Paolo Saturnini yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kentlerin kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir kalkınma modeli ortaya koymaları fikrini ulusal boyuta taşımıştır. İdealleri kısa zamanda Bra, Orvieto ve Positano belediye başkanları ve Slowfood başkanı Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir. Cittaslow hareketinin amacı Slowfood felsefesini kentsel boyuta taşımaktır (<http://cittaslowturkiye.org/>, 2014). Yerel temelli yaşam kalitesinin önemini vurgulayan Yavaş Şehir Hareketi'nin 4 temel amacı ise şu şekildedir (www.cittaslowgokceada.com, 2014):

1. Teknolojiyi kullanarak yaşamın kaliteli ve çekilebilir olmasını sağlamak,
2. Bölgeye özgü değerlerle sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak,
3. Yerel ekonomik yaşama katkı yaparak gelir adaletini sağlamak,
4. Doğal çevreyi ve tarihi değerleri korumak.

Türkiye’de ise ilk olarak 2009 yılında İzmir’in Seferihisar ilçesi birliğe katılmıştır ve bu nedenle Türkiye’nin ilk Cittaslow şehridir (www.cittaslowturkiye.org, 2014).Cittaslow’un Haziran 2014 tarihi itibari ile Türkiye’de 9 yöre nin Cittaslow ağına üyeliği bulunmaktadır (Şekil 2). Bunlar: Akyaka (Muğla), Gökçeada (Çanakkale), Halfeti (Şanlıurfa), Perşembe (Ordu), Seferihisar (İzmir), Vize (Kırklareli), Taraklı (Sakarya), Yalvaç (Isparta), Yenipazar (Aydın)’dır (www.cittaslow.org, 2014). Türkiye’deki doğal kaynaklar ve kültürel birikim değerlendirildiğinde ise birliğe aday aday olan birçok yöre bulunmaktadır. Bu nedenle gelecek yıllarda üye sayısının artacağı düşünülmektedir.

Şekil 2: Türkiye’deki Cittaslow’a Üye Kentler (Haziran 2014)

Kaynak: www.cittaslowturkiye.org, 2014

Kuruluşunun üzerinden geçen 15 yılda yavaş şehir ağı oldukça geniş alana yayılmıştır (Şekil 3). Cittaslow ağı ilk sertifikaların verilmesine başlanan 2001 yılından Haziran 2014 tarihine kadar toplamda 189 üyeye ulaşmıştır. Hareketin İtalya’da başlamasından dolayı en yüksek katılım İtalya’dan olmuştur. Günümüze kadar İtalya’dan 74 kent bu ağına üye olmuştur (www.cittaslow.org, 2014).

Şekil3: Dünya Üzerindeki Cittaslow Ağına Üye Şehirlerin Dağılımı (Haziran 2014)

Kaynak: <https://maps.google.it/maps/ms>, 2014

Günümüzde 29 ülkede 189 üyesi bulunan ağ (Tablo 1) sürdürülebilirlik açısından oldukça önem arz etmektedir. Cittaslow, küreselleşmeye karşı sürdürülebilir, adil ve özgün kentsel gelişimi teşvik eden bir seferberlik olarak alternatif yaşam felsefesi ortaya koymaktadır (Semmens ve Freeman, 2012: 357). Cittaslow yerel ve geleneksel kültürü koruyan, yaşamın rahat ve keyifli bir hızla devam etmesini destekleyen ekolojik ve insancıl bir harekettir (Tranter, 2010: 158). Cittaslow sadece bir koruma hareketi değildir. Hareket, kentlerin modernleşme ve küreselleşme yolunda kendi ruhlarını kaybetmeden ilerlemelerine bir alternatiftir (Türkseven ve Dalgakıran, 2011: 132). Çevrenin korunması, sürdürülebilir gelişmenin desteklenmesi ve kent yaşamının iyileştirilmesi kapsamında yavaş kentler doğal ve çevreye dost tekniklerle yerel üretime destek sağlamaktadır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010: 41).

Tablo 1. CittaslowSimgesine Sahip Şehirlerin Listesi (Haziran 2014)

Ülkeler	Üye Sayısı	Üye Kentler
Avusturalya	3	Goolwa, Katoomba, Yea
Avusturya	3	Enns, Hartberg, Horn
Belçika	5	Chaufontaine, Enghein , Evere, Lens, Silly
Kanada	2	Cowichan Bay, Naramata
Çin	2	Yanyang (Meizhou City), Yaxi (GaochunCounty)
Danimarka	2	Mariagerfjord, Svendborg
Finlandiya	1	Kristinestad
Fransa	8	Blanquefort, Créon, LabastideD'armagnac, Loix Mirande, Saint AntoninNobleVal, SegonzacValmondois
Almanya	12	BadSchussenried, Berching, Bischofsheim, Blieskastel, Deidesheim, Hersbruck, LüdinghausenNördlingen, Penzlin ,Überlingen, WaldkirchWirsberg
İngiltere	5	Aylsham , BerwickUponTweedllangollen, Mold, Perth
Macaristan	1	Hódmezővásárhely
İzlanda	1	Djupavogshreppur
İrlanda	1	Clonakilty
İtalya	74	Abbiategrosso , Acqualagna , Acquapendente, Altomonte ,Amalfi , Amelia , Anghiari , Asolo , Barga ,Bazzano, BorgoValDiTaro , Bra , Brisighella , Bucine , Caiazzo, Capalbio , Casalbeltrame , CastelCampagnano, CastelnovoNèMonti , CastelnuovoBerardenga , Castel San Pietro Terme , CastiglioneOlona,Castiglione In Teverina, CerretoSannita ,Chiavenna ,Chiaverano ,Cisternino ,CittàDellaPieve ,CittàSant' Angelo,Civitella In ValDiChiana ,Cutigliano,Fontanellato ,Francavilla Al Mare ,Galeata ,GiulianoTeatino ,Greve In Chianti ,Grumes,Guardiagrele ,Levanto ,Marradi,MassaMarittima, Monte CastelloDiVibio ,Montefalco ,Morimondo,Novellara,OrsaraDiPuglia ,Orvieto ,PellegrinoParmense ,Penne ,Pianella ,Pollica ,Positano ,Pratovecchio – Stia,Preci, Ribera, San Gemini ,San Miniato ,San PotitoSannitico,SantarcangeloDiRomagna, San Vincenzo

		,SantaSofia ,Scandiano ,Sperlonga,Suvereto ,Teglio, Termoli,Tirano ,Todi,Tolfa,Torgiano, Trani ,Trevi ,VigaranoMainarda,Zibello
Japonya	1	Kesenuma
Hollanda	7	Alphen-Chaam,Bellingwedde,Borger-Odoorn, Heerde,Midden-Delfland ,Vaals,Vlagentwedde
Yeni Zelanda	1	Matakana (RodneyDistrict)
Norveç	3	Eidskog ,Levanger,Sokndal
Polonya	17	Barczewo,Biskupiec ,Bisztynek ,DobreMIasto,Goldap, GórowoŁaweckie,Kalety, LidzbarkWarminski ,Lubawa,MurowanaGoślina,Nidzica, NoweMiastoLubawskie,Olsztynek,Pasym, RejowiecFabryczny,Reszel ,Ryn
Portekiz	6	Lagos ,SaoBras de Alportel ,Silves ,Tavira, Viana Do Castelo, Vizela
Güney Afrika	1	Sedgefield
Güney Kore	11	CheongsongCounty (Pacheon-myeon),DamyangCounty (Changpyeong-myeon),HadongCounty (Akyang-myeon), Jecheon City (Susan-myeon&Bakdaljae), Jeonju City (JeonjuHanokVillage),Namyangju City (Joan-myeon),Sangu City (Hamchang-eup, Gonggeom-myeon, Ian-myeon),ShinanCounty (jeung-do island),WandoCounty (Cheongsando Island),YeongwolCounty (Kimsatgat-myeon),YesanCounty (Daeheung&Eungbong-myeon)
İspanya	6	Begur,Bigastro,Lekeitio,Mungia,Pals, Rubielos de Mora
İsveç	1	Falköping
İsviçre	1	Mendrisio
Tayvan	1	Fonglin
Türkiye	9	Akyaka, Gökçeada, Halfeti, Perşembe, Seferihisar, Vize, Taraklı, Yalvaç, Yenipazar
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	1	YeniBoğaziçi
Amerika Birleşik Devletleri	3	Fairfax, Sebastopol, Sonoma
Toplam Üye Sayısı	189	

Kaynak: www.cittaslow.org, 2014

Kentlerin Cittaslowbirliğine üye olabilmeleri için bazı kriterleri yerine getirmeleri gerekmektedir. Cittaslow Birliğine üye olabilmenin temel şartı aday olan yörenin nüfusunun 50.000'in altında olmasıdır. Avanos'un resmi kayıtlara göre merkez nüfusu 13.210'dur.Birliğin

belirlediği 7 temel kriter ve bu temel kriterlerin alt başlıklarını oluşturan toplam 71 kriter bulunmaktadır. Ayrıca birliğe üye olmak için birliğin belirlediği kriterleri gerçekleştirmek üzere projeler geliştirmek ve uygulamak gerekmektedir. Kentlerin kriterler çerçevesinde yaptığı çalışmalar puanlanmakta ve bir kentin üye olması için 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir. Bu da yaklaşık olarak kriterlerin %50 'sinin aday yöre tarafından sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Yıllar içerisinde birliğin evrensel hale gelmesi ile kuruluşundaki eksik kriterlere ilave yeni kriterlerde eklenmektedir. Yeni kriterler nesillerinden en önemli farklılıklarından biri perspektif ve zorunlu kriterlere yer verilmesidir. Zorunlu kriterler o konuda yapılan çalışmaların mevcudiyetinin zorunlu olduğu kriterlerdir ve kriter listesinde bir asteriks yani " * " ile belirtilmektedir. Perspektif kriterler aday kent tarafından geleceğe yönelik daha kesin ve imtiyazlı taahhütlerin benimsendiği kriterlerden oluşmaktadır. Perspektif kriterler, gerçekleştirilmeleri durumunda, yer aldıkları kriter başlıklarında %15 oranında puan artışı sağlamaktadır (<http://cittaslowturkiye.org>, 2014). Bunlara ilave olarak da birliğin kriterlerini yerine getirerek üye olan her yöre birliğin logosu olan salyangoz logosunu şehrin ana meydanlarına veya girişlerine asmak zorundadır. Resmi internet sitesinde salyangoz logosunu buldurması gerekmektedir.

Cittaslow'un 7 ana kriteri şunlardır (www.cittaslowturkiye.org, 2014) :

- 1.Çevre kriterleri
- 2.Alt yapı kriterleri
3. Kentsel yaşam kalitesi politikaları
4. Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar
5. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar
6. Sosyal uyum
- 7.Ortaklar

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı; Avanos'un Cittaslow kriterlerine uygunluğunun değerlendirilmesi, böylece Avanos'un Cittaslow Birliğine üyelik için mevcut durumunun ortaya konulmasıdır. Cittaslow Birliği kriterleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Kriterlerin her biri için Avanos'taki mevcut durum değerlendirmesi yapılmıştır. Avanos, Cittaslow'un temel ve alt kriterleri temel alınarak değerlendirilmiş ve ilçenin bu kriterleri ne ölçüde karşıladığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada ikincil kaynaklar incelenmiş, önce Avanos ilçesi belediye başkanı ile sonra Avanos Belediyesi'nden konuyla ilgili üç kişi ile aynı anda yüz yüze görüşme yapılmıştır.

BULGULAR

Yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde Avanos'un Cittaslow'un 7 temel kriteri ve bu kriterlerin altında yer alan her bir alt kriter bakımından mevcut durumuna ilişkin değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır.

1.Çevre Politikaları

İlk olarak Cittaslow kriterlerinden çevre politikaları değerlendirilmiştir. Hava temizliğinin yasal parametrelere uygun olduğu önceden belgelenmiştir. Sanayi kolu az geliştiği için aşırı kirlilik olmamaktadır. Ayrıca kış aylarında kömür kullanım oranında doğalgaza geçiş sayesinde azalma olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Su kalitesinin ve temizliğinin de yasal parametreler içerisinde bulunduğu sonucuna varılmıştır. İlçedeki su hatları yenilenmiş ve haftalık su raporu tutularak suyun içilebilirlik seviyesi sürekli kontrol edilmektedir. Normal şartlarda içme suyunun

PH değeri 6.5 ile 9.5 arasında olması içilebilirlik düzeyinde olduğunu göstermektedir. Avanos ilçesinde 2014 Haziran ayı raporlarına göre içme suyunun PH değeri 7.35'tir. Kapadokya bölgesindeki suların %90'ında arsenik kimyasalı bulunmaktadır. Bu durumu düzeltmek için içme suyu ve atık su arıtma tesislerinde gerekli önlemler alınmakta ve Çevre İl Müdürlüğü tarafından onaylanmış özel şirketler aracılığıyla arıtma suları için aylık ölçümler yapılarak arsenik oranı devamlı olarak kontrol edilmektedir. Çevre İl Müdürlüğü tarafından gerekli görüldüğünde, belediye yetkilileri suyun temizliğinde iyileştirmeler yapmaktadır. Halkın içme suyu tüketimi, ulusal ortalamaya alındığında ideal ölçülerdedir. Halkın suyu israf etmediği, su kullanımının normal ölçülerde olduğu anlaşılmaktadır.

Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması maddesi ele alındığında yerel yönetimin mevcut durumda ayrıştırma yapmadığı görülmektedir. Çöpler depolama alanında toplanmakta ve toplandıktan sonra anlaşmalı şirket tarafından ayrıştırılmaktadır. Ancak, bu konuda önemli bir yatırım yapılmıştır. Nevşehir dahil 23 ilçe ve belde belediyesinin katı atıklarının toplanacağı Nevşehir Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi 2014 yılında hizmete girmiştir. Katı atıkların ayrıştırılmış biçimde toplanması için pilot bölge olarak bazı mahallelerde çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca yerel yönetim tarafından yöre halkının evlerinin önüne bölümlenmiş küçük konteynırlar olarak çöplerin ayrıştırılarak güvenli bir şekilde muhafazası ve katı atıkların ayrıştırılmasında kolaylık sağlayacak sistem yapılması düşünülmektedir.

Evlerde ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufuna ve endüstriyel ve evsel atıkların kompostlanmasına yönelik bir çalışma olmadığı tespit edilmiştir. Ancak kamu binalarında şu an kullanılan doğalgaz sisteminin yerine gelecekte güneş enerjisi sisteminin kullanılması planlanmaktadır.

Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması konusunda net bir bilgi alınamamıştır. Görüşülen yetkililer mevcut durumda aydınlatma ile ilgili kirliliğinin olmadığını vurgulamaktadır. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi ile ilgili bir bilgi yoktur.

Biyo-çeşitliliğin korunmasına yönelik olarak bölgede ağaçların ve diğer bitki türlerinin çeşitlendirilmesi ve korunmasına özel önem verilmektedir. Örneğin Kızılırmak Nehrinin ortasında bulunan adada ve ilçenin dağlık alanlarında ağaçlandırmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalara iklim elverdiği ölçüde devam edileceği vurgulanmıştır.

2. Altyapı politikaları

Alt yapı politikalarını oluşturan kriterler değerlendirildiğinde, Avanos ilçesinde halkın kullanımına ayrılan bisiklet yolu bulunmamaktadır. Şehir içi ulaşımda eski ve büyük otobüsler yerine doğaya daha az zarar veren yeni minibüsler kullanılmaktadır. Bunun dışında bir alternatif yoktur. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması kriteri ele alındığında ise kaldırımların çoğunda engelli girişi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Fakat ilçe merkezinin yüksek kesimlerinde bulunan ve hediyelik eşya mağazalarının bulunduğu dar ve engebeli sokaklarda engellilere yönelik böyle bir düzenlemenin olmadığı belirtilmiştir. Bu da önemli bir turizm merkezi olan ilçe için önemli bir eksikliklerdir.

Sağlık hizmetleri değerlendirildiğinde eksikliklerine rağmen önemli bazı yatırımlar yapıldığı görülmektedir. Açılacak olan devlet hastanesi anayol üzerinde, aile hekimlikleri ise anayolun hemen altında yer almaktadır. Ayrıca özel hastane de yine anayol üzerindedir. Böylece sağlık kuruluşlarının ulaşımında bir sıkıntı yaşanmamaktadır.

Avanos halkının istihdam durumu incelendiğinde, işletmelerin yerel halktan kalifiye personel bulamadıklarından dolayı çevre ilçelerden işgücü temin ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

---

¹Kompostlama: mikrobiyolojik faaliyetler ile kızılmaya tabi tutulan katı atıkların içindeki organik maddelerin termofilik koşullarda biyolojik olarak bozuşturulmasını ve stabilizasyonunu sağlayan bir katı atık bertaraf yöntemidir (<http://web.deu.edu.tr/>, 2014).

3.Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

Sit alanlarının yatırıma açılmaması ve imar yasağının olması ilçenin Cittaslow'a üyeliği yolunda büyük bir artı olabilir. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması Cittaslow üyeliği için önem arz etmektedir. Kentin korunmasına katkı sağlayan yasal mevzuata uyum zorunluluğu ve bazı birliklere üye olunurken verilen taahhüt ilçenin doğal dokusunun korunmasında önemli yer tutmaktadır. İlçedeki açık hava panoları, yön levhaları, banklar vekamelyalar, yeterlidir ve iyi korunmaktadır. Ayrıca, kentsel peyzaja uygundur. Yerel yönetimin ve yerel halkın bu konuda özenli davrandığı görülmektedir.

Yerel yönetim, uygun bitkiler ve ağaçlar kullanarak yeşil alanların oluşturulması ve iyileştirilmesi konusunda oldukça hassas davranmaktadır. Özellikle rekreasyon alanlarında daha fazla yeşil alan yaratılması yönünde yoğun çaba sarf edilmektedir. Daha önce de bahsedildiği gibi, ilçeyi uzun vadeli olarak yeşillendirme çalışmaları sürmektedir.

Kentsel yaşanabilirliğin artırılması amacıyla yerel yönetim ilçede bulunan tarihi Taş Köprü'nün kullanım kapasitesinin artırılması için proje hazırlamış ve bunun için Bakanlık onayı beklenmektedir.

Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması konusunda ilçede büyük eksiklikler olduğu saptanmıştır. Avanos belediyesinin resmi internet sitesi vardır. Fakat yabancı dil eksikliği mevcuttur. İlçede şu anda turistlerin kullanabileceği bir tane interaktif hizmet aracı (kiosk) bulunmaktadır ancak turistlerin kolayca görebileceği bir alanda değildir.

Kentsel planlama konusundaki düzenlemeler mevcut imar planlarına göre yapılmaktadır. Yerel yönetim, kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki ile ilgili önceden alınmış kararları uygulayıcı konumundadır. Bu nedenle, imar planlarına uygun olarak Avanos'taki binalar 4 katı geçmemekte ve binaların dış cepheleri doğal taşla kaplanmaktadır. İlçedeki binaların neredeyse %70'i iki katlı, geriye kalan %30'luk kısmı ise 3-4 katlıdır.

İlçe internet ağına sahiptir ve işletmelerin kendilerine ait kablosuz internet sistemleri de mevcuttur. Ancak belediyenin sağladığı, ücretsiz olarak yerel halkın kullanabileceği bir internet ağı mevcut değildir.

Çevre kirliliğinin önemli bir bileşeni olan gürültü kirliliği ele alındığında, bölgede yoğun gürültüye sebebiyet veren iki durum saptanmıştır: Bunlardan birincisi trafik ikincisi ise çoğu kayadan oyma olanların dışında, sonradan betondan yapılmış eğlence merkezleridir. Belediye yetkilileri, eğlence merkezlerinin ortaya çıkardığı gürültü kirliliğini önlemek için gürültü ölçüm cihazı almış ve bu ölçüm cihazının kullanımı konusunda personelini eğitmiştir. Belediye, bir adım daha ileri giderek, bu konuda bir yasal düzenleme yapılması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına başvuruda bulunmuş ve sonucunu beklemektedir.

Sosyal altyapıyı destekleme konusunda yerel yönetim çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Bu yılın Ağustos ayı sonu ve Eylül ayının ilk haftasına kadar süren ve çeşitli yarışmaları düzenlendiği "Avanos Halk Şenliği" buna iyi bir örnek teşkil etmektedir. Bu yarışmaların yanı sıra yağlı boya tabloları, ebru sanatı ürünleri, heykeller, minyatürler ve el işi ürünleri gibi sanatsal ve kültürel eserler ziyaretçilerin ilgisine sunulmuştur.

4.Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar

Turistik ürünlerin ve tarım ürünlerinin sertifikalandırılması konusunda Avanos'a ait Türkiye Standartları Enstitüsünün coğrafi işaretler bölümüne kayıtlı tarım ya da turistik yerel ürün bulunmamaktadır (www.tpe.gov.tr, 2014). Bunun dışında Avanos Meslek Yüksek Okulu'nda organik tarım bölümü bulunmaktadır. İlçede tarım ürünlerini yerel halkın da faydalanabileceği şekilde ticarileşmesi için yeni alanların yaratılması konusunda eksiklikler vardır. Bunun nedeni Avanos'a özgü tarımsal ürünlerin oldukça az olmasıdır. Fakat her cuma halk pazarında

Avanos'un köylerinde üretim yapan üreticiler için ayrılan bölümde organik sebze ve meyve satılmaktadır.

Avanos geçmiş yıllarda halılarıyla tanınmaktaydı. Bu halıların yapımının zor olması ve halı satışlarının fazla getirisi olmadığından halıcılık zamanla önemini yitirmiştir. Fakat bazı işletmelerin özellikle eski halıların bakım ve onarımını yaparak satışa çıkardığı görülmektedir. Bunun dışında Avanos, eski çağlardan kalan eserlerin sergilendiği modern yeraltı seramik ve çanak-çömlek müzesine sahiptir.

El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunmasına yönelik olarak bölgeye özgü çanak-çömlekçilik sanatı ürünleri nicel olarak artmakta fakat nitelik olarak değeri azalmaktadır. Yörede çanak-çömlek atölyeleri yoğun bir şekilde bulunmaktadır. Ancak bu atölyelerdeki ürünlerin fiyat etiketlerinin olmaması ve satıcıların turistlerle pazarlık yaparak farklı fiyat uygulaması turistlerce olumsuz algıya neden olmaktadır. Bu tür satıcı davranışları Avanos'un imajını da olumsuz etkilemektedir.

Çanak-çömlek ustaları tarafından şekil verilen çoğu çanak-çömlek artık fabrikalarda üretilmektedir. Bunun dışında çanak-çömlek yapımının atölyelerde sadece turistlere gösteri amaçlı olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Son yıllarda bu mesleği yapan usta sayısı gittikçe azalmaktadır. Ustalardan işleri devralan çocukları, çanak-çömlekçilikte maddi kazancın az olduğunu belirterek, başka sektörlere geçmektedir. Çanak-çömlek yapımı dışında porselenlere çeşitli motiflerin işlenmesiyle yapılan süsleme sanatı da turistler tarafından ilgi görmektedir.

Avanos, zengin turistik çekiciliği sayesinde çok sayıda yerli ve yabancı turisti ağırlamaktadır. İlçenin konaklama arzı ele alındığında, ilçede turizm işletme belgeli otel sayısının 9, yatak sayısının 1290 olduğu anlaşılmaktadır. Belediye belgeli konaklama tesisi sayısı 27, yatak sayısı ise 2055'tir. Dolayısıyla, toplam yatak sayısı 3345'tir (Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü).

5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar

Engelli turistler için özellikle köprü geçişlerinde altyapı eksikliği göze çarpmaktadır. Olumlu olarak yapılan hizmet ise dışarıdan gelen arabalı ziyaretçilerin park problemlerine karşı, park görevlilerine belediyece uyarılarda bulunarak mümkün olduğunca ziyaretçi memnuniyetinin artırılmaya çalışılmasıdır. Ayrıca yerel yönetim tarafından yapılan esnafın yöredeki gelişmelere ilişkin farkındalıklarını arttırmaya yönelik olarak belirli aralıklarla yapılan esnaf toplantıları mevcuttur.

6. Sosyal Uyum

Avanos nüfusunun büyük çoğunluğunu yerel halk oluşturmaktadır. Bu nedenle sosyal uyumla ilgili eksik bir yön olduğu düşünülmektedir. Yerel halkın refah düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Halkın önemli bir oranının müstakil dubleks villalarda yaşadığı görülmektedir fakat yer yer apartman dairelerinde ikamet edenler de mevcuttur. Bu nedenle yerel yönetimdeki yetkililer yoksulluğun yok denecek kadar az olduğu görüşünü savunmaktadır. Yoksulluğa, belediyenin çeşitli yardımlarda bulunduğu belirtilmektedir.

İlçenin sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği ele alındığında 20'nin üzerinde farklı alanlarda sivil toplum kuruluşu olduğu sonucuna varılmaktadır. Yerel yönetim, gerekli görüldüğü durumlarda sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yaparak işbirliği içinde olduğunu belirtmektedir.

7. Ortaklar

Avanos'ta Cittaslow birliğine üyelik için gerekli görülen SlowFood faaliyetlerini destekleyecek doğal ve geleneksel yiyecekleri sunan az sayıda işletme bulunmaktadır. Ancak yerel yönetim SlowFood faaliyetlerini benimsemeye ve yaymada oldukça istekli olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Avanos Belediyesi, Sağlıklı Kentler Birliği ve Tarihi Kentler Birliği'ne üyedir. Sağlıklı Kentler Birliği "Sürdürülebilir Kalkınma" ile "Sürdürülebilir Kentler Yaratmak" için, "Sağlıklı

Kentler” Hareketinin gelişebilmesini, benimsenmesi ve uygulanabilmesini sağlamak amacıyla benimsenmiştir (www.skb.org.tr, 2014). Tarihi Kentler Birliği ise Avrupa Birliği Aday Üyesi olan Türkiye’nin de kurucusu olduğu, Avrupa Konseyi’nin “Avrupa: Bir Ortak Miras” kampanyasının 25. yılı kapsamında oluşturduğu Avrupa Tarihi Kentler Birliği’nde, Türkiye’nin de temsilini güçlü ve etkin bir şekilde sağlamak üzere, tarihi kentlerin bir araya getirilmesi ve bu kentler arasında kentsel, kültürel ve doğal mirasın bir Ortak Miras anlayışıyla korunması ve yaşatılması için kurulmuştur (www.tarihikentlerbirligi.org, 2014). Avanos ilçesi, bu ortaklıklarla kültürel ve doğal sürdürülebilirlik kavramına verdiği önemi göstermektedir. Bunun da Cittaslow birliğine üyelik başvurusunda önemli oranda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 2: Cittaslow Kriterleri Bakımından Avanos’un Mevcut Durumu

KRİTERLER	Kriteri Sağlama Durumu	
	Evet	Hayır
1. Çevre Politikaları		
1.1.Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *	x	
1.2.Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi*	x	
1.3.Halkı içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması		x
1.4.Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması *		x
1.5.Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi		x
1.6 Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması *	x	
1.7 Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu	x	
1.8 Kamunun yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi		x
1.9. Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması	x	
1.10. Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması	x	
1.11. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi		x
1.12 Biyo-çeşitliliğin korunması		x
2.Alyapı Politikaları		
2.1.Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları		x
2.2. Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması *		x
2.3 Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri		x
2.4. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlaması *	x	
2.5. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması *	x	
2.6 Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler *		x
2.7 Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik	x	
2.8.Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı		x

2.9 Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı *	x	
3.Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları		
3.1.Kentin direnci için planlama **	x	
3.2.Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar *	x	
3.3.Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması **	x	
3.4.Kentsel yaşanabilirliğin artırılması	x	
3.5.Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması *	x	
3.6 Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinde faydalanılması *		x
3.7. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması *	x	
3.8. Kentin internet ağına sahip olması *	x	
3.9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması *	x	
3.10. Tele çalışmanın geliştirilmesi		x
3.11. Kişisel sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki		x
3.12. Sosyal altyapıyı desteklemek	x	
3.13 Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki*	x	
3.14 Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi**	x	
3.15 Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması*	x	
3.16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması- doğa/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması *		x
3.17. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı		x
4.Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Zanaatkarlara Dair Politikalar		
4.1.Agro- ekolojinin geliştirilmesi **		x
4.2. El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/zanaatkar ürünlerin korunması *		x
4.3.Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerlendirilmesi*		x
4.4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini artırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak *	x	
4.5. Kamuya ait restoranlarda(okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması *		x
4.6.Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılması teşvik edilmesi *		x
4.7. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması *	x	
4.8. Otel kapasitelerin artırılması *		x

4.9.Tarımda GDO kullanımının yasaklanması		x
4.10. Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı		x
5.Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar		
5.1. İyi karşılama *		x
5.2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak *		x
5.3.Yavaş güzergahların mevcut olması		x
5.4.Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi	x	
5.5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi **	x	
5.6.Sağlık eğitimleri		x
5.7. Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek*		x
5.8. Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı		x
5.9. Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi *	x	
5.10.Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı *		x
6.Sosyal Uyum		
6.1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar		x
6.2.Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşamaları	x	
6.3.Engelli kişilerin entegrasyonu	x	
6.4. Çocuk bakımının desteklenmesi		x
6.5. Genç neslin istihdam durumu	x	
6.6.Yoksulluk		x
6.7.Toplumsal ortaklıklar / sivil toplum kuruluşlarının mevcudiyeti	x	
6.8. Farklı kültürlerin entegrasyonu	x	
6.9. Politikaya katılım	x	
6.10. Belediyelerin kamu konut yatırımı	x	
7.Ortaklar		
7.1. Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek	x	
7.2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek		x
7.3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak	x	

SONUÇ ve ÖNERİLER

Cittaslowfelsefesi, keşfedilmemiş küçük kentler için bir yerel kalkınma modeli olarak tüm dünyada hızla yayılmaktadır. Türkiye’de ise bu felsefeyi başta Seferihisar olmak üzere diğer 8 küçük kent, yerel kültürünü ve doğayı korumasıyla birlikte kentsel benimsemektedir.Cittaslow, rakip destinasyonlara karşı rekabet üstünlüğü imajı yaratmaktadır. Cittaslow Birliği’ne üye olmak için 7 ana kriterin altındaki alt kriterlerin zorunlu olarak yerine getirilmesi ve bazı alt kriterlerin de ileride yapılacağına dair güçlü bir taahhüt verilmesi gerekmektedir. Cittaslow’un ana felsefesi, yerel halkın gelenek-görenek, yaşam kültürünü modern dünyada bozulmaya uğramadan koruyup destekleyerek daha iyi sürdürülebilir yaşam kalitesini yakalamaktır.

Avanos’un mevcut durumuna bakıldığında, zorunlu kriter(*) olarak ifade edilen 30 alt kriterden 15 tanesini sağladığı söylenebilir. Aday şehir tarafından gelecekte yapılması için güçlü taahhütler (***) verdiği 5 alt kriterlerden3’ünü sağlamaktadır. Toplam 71 kriterden ise 36 kriteri sağlamaktadır. Bu dailçenin yaklaşık olarak kriterlerin %50’sini sağladığını göstermektedir.Cittaslow birliğine başvuru yapmadan önce gerekli düzenlemeleri yapıp sonrasındaCittaslowüyeliğine karar verilirse, kabul edilme ihtimali yüksek olacaktır. Bu birliğin üyesi olmak, Avanos için ciddi bir uluslararası tanıtım ve sürdürülebilir kalkınma imkanı sağlayacaktır. Bu çerçevede, özellikle eksiklikler bulunan kriterler de dikkate alındığında Avanos için aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

Avanos Çevre Master Planı için, üniversite veya özel bir kuruluş ile bilimsel ortak bir çalışma yapılmalıdır. Kentin çevresel sorunları irdelenerekçözüm yolları araştırılıp daha iyi bir Avanos için halk ile birlikte karar verilmelidir.

Belediyenin genetiği değiştirilmiş ürünleryerine organik tarıma geçiş için çalışmalara öncülük etmesi ayrıca yerel halkın da üreterek kazanç elde etmesi sağlanabilir. Yerel halka organik tarıma geçiş konusunda sertifikaya dayalı eğitim verilmelidir. Tarladan sofraya felsefesiyle üreticiden tüketiciye geliş sürecini kısaltmak için çalışmalar yapılabilir.

Avanos’ta ilkbahar ve yaz mevsimlerinde karbon salınımını azaltmak için yapılması düşünülen bisiklet yollarının kullanımı teşvik edilmelidir. Bu bağlamda güneş enerjisiyle çalışan bisikletler üretilebilir.

Belediye binası ve diğer kamu ve özel kuruluşlarına ait binaların, güneşten elektrik elde eden panellerle donatılması ve binalarda kullanılan enerjinin büyük çoğunluğun güneş enerjisinden karşılanması düşünülmelidir.

Turizm sezonundan kaynaklanan yoğunluk nedeniyle, özellikle yaz aylarında toplu taşıma araçlarının kullanımı özendirilmeli ya da belli alanlar belirli zaman dilimlerinde trafiğe kapatılmalıdır.

Bayan girişimcilerin desteklenmesi ve evden(home-office) çalışma şeklinin teşvik edilmesi gerekir.

Tüketicilerin mağdur olmaması için üretilen mal ve hizmetlerin fiyatetiketleri, ücret tarifeleri Türkçe’nin yanı sıra önde gelen yabancı dillerde de doğru ve şeffaf bir şekilde hazırlanmalıdır.

Şehrin her yerine düzenli aralıklarla ulaşım sağlanması ve şoförlere yabancı dil, nezaket kuralları vb. konularda düzenli eğitim verilmesi gerekir. Motorlu taşıtların neden olduğu özellikle yaz aylarında hat safhaya ulaşan ve gürültü kirliliğine neden olanklakson çalmanın engellenmesi için adımlar atılmalıdır.Görüntü kirliliğini önlemek için elektrik ve telefon hatları yer altına indirilebilir.

Halk arasında yaygın olan sağlık sorunlarıyla ilgili (obezite, diyabet gibi) sağlık kuruluşları tarafından gerekli tespitler ve tedaviye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Turistlere ve yerel halka yönelik interaktif çalışmalar yapılmalı, bölgenin genel krokisiTürkçe ve İngilizce olarak kentin belirli bölgelerine asılmalıdır.

Engelliler (yerel halk ve turistler) için uygun altyapı yatırımları (örneğin, sağlık hizmetlerinin verildiği yerler yakın engelli ve hamileler için ayrı bir park alanı oluşturulması) yapılmalı ayrıca engelli vatandaşları topluma kazandırmak için çaba gösterilmelidir.

Yaya ulaşımına daha fazla önem verilmesi, bisiklet yollarının artırılması ve bisiklet park alanlarının yapılması gerekir.

Avanos'ta unutulmuş ve unutulmaya yüz tutmuş gelenek-göreneklerin ve kültürel etkinliklerin yeniden canlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Son olarak, bu çalışma Avanos'un Cittaslow üyeliği için gerekli kriterleri sağlayıp sağlamadığına yönelik genel bir değerlendirme yapma imkanı sunan öncü bir çalışmadır. Daha sağlıklı değerlendirme yapabilmek için gelecekte bu konuda çok daha geniş katılımlı ve kapsamlı çalışmalar yapılmasına ihtiyaç olduğu açıktır.

TEŞEKKÜRLER

Not: Bu çalışmanın tamamlanmasında yaptıkları katkılardan dolayı Avanos Belediye Başkanı Sayın İsmet İnce'ye, Park ve Bahçeler Müdürü Sayın Ahmet Demircioğlu'na, Biolog Sayın Nilgün Taykurt Demir'e, Peyzaj Mimarı Sayın Eğin Sefer'e ve Yazı İşleri Müdürü Sayın Kadir Haklı'ya çok teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

Meneley, Anne (2004). ExtraVirginOliveOilandSlowfood. *CanadianAnthropologySociety*, 46 (2), 165-176.

Miele, Mara (2008). Cittaslow: ProducingSlownessagainsttheFast Life. *Space and Polity*,12 (1), 135- 156.

Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Nevşehir'in Konaklama Arzi(29.08.2014)

Özkan, Hakkı Can (2011) *Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Radström, Susan (2005). *An Urban Identity Movement Rooted in the Sustainability of Place: A Case Study of Slow Cities and Their Application in Rural Manitoba*. Requirements for the Degree of Master. Department of City Planning University of Manitoba, Canada.

Semmens, Jamiee, C. Freeman(2012).The Value of Cittaslow as an Approach to Local Sustainable Development: A New Zealand Perspective. *International Planning Studies*, 17 (4), 353-375.

Tencati, Antonio, L. Zsolnai(2012). Collaborative Enterprise and Sustainability: The Case of Slowfood. *Journal of Business Ethics*, 110 (3), 345-354.

Tranter, Paul Joseph(2010). Speed Kills: The Complex Links between Transport, Lack of Time and Urban Health. *Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine*, 87 (2), 155-166.

Türkseven, İlknur Doğrusoy, A. Dalgakıran (2011). An Alternative Approach in Sustainable Planning: Slow Urbanism. Archnet-IJAR, *International Journal of Architectural Research*, 5 (1), 127-142.

Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş Hareketi* (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Cittaslow Gökçeada."Cittaslow". http://www.cittaslowgokceada.com/?page_id=2420[Erişim Tarihi:25.07.2014]

Cittaslow Organization." Dünyadaki Cittaslow Ağma Üye Şehirlerin Listesi". http://www.cittaslow.org/download/DocumentiUfficiali/CITTASLOW_LIST_june_2014.pdf[Erişim Tarihi:14.09.2014]

Cittaslow Türkiye."Cittaslow 7 Ana Kriteri". http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1549[Erişim Tarihi:14.09.2014]

Cittaslow Türkiye."Cittaslow Üyelik Kriterleri". http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1549[Erişim Tarihi:08.09.2014]

Cittaslow Türkiye."Cittaslow Seferihisar". http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1014[Erişim Tarihi:24.08.2014]

Cittaslow Türkiye." Hareketin Başlangıcı". http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1063. [Erişim Tarihi:15.07.2014]

Cittaslow Türkiye." Türkiye'deki Cittaslow Ağma Üye Şehirlerin Haritası". http://cittaslowturkiye.org/?page_id=26. [Erişim Tarihi:14.09.2014]

Dokuz Eylül Üniversitesi." Kompostlama". http://web.deu.edu.tr/erdin/tr/ders/kati_atik/ders_not/kompost.pdf[Erişim Tarihi:14.09.2014]

Google Maps."Dünyadaki Cittaslow Ağma Üye Olan Şehirlerin Haritada Gösterilmesi". <https://maps.google.it/maps/ms?ie=UTF8&hl=it&msa=0&msid=2049885585999>

[21379861.00049b4d915017c16b111&t=h&source=embed&ll=13.239945,104.0625-&spn=169.057873,116.71875&z=1&dg=feature](http://www.dunya.com/21379861.00049b4d915017c16b111&t=h&source=embed&ll=13.239945,104.0625-&spn=169.057873,116.71875&z=1&dg=feature)[Erişim Tarihi:14.09.2014]

Kavas, Gökhan, Dinçbudak, Hazan ve Saygılı,Derya.. ” Yoğurt ve Dondurmanın Birlikteliği: Yoğurt Dondurması” .<http://www.dunyagida.com.tr/yazar.php?id=11&nid=284p>[Erişim Tarihi:12.09.2014]

Saba, Maria Paula, B. Wolf (2011). “SlowShopping: CreatingMeaningfulExperiencesand Relationships” .http://www.mariapaulasaba.com.br/pdf/paper_LeNS.pdf[Erişim Tarihi:20.06.2014]

Sağlıklı Kentler Birliği. ”Birlik Hakkında” .<http://www.skb.org.tr/birlik-hakkinda/birlik-hakkinda/>[Erişim Tarihi:15.09.2014]

SlowFood International.” About Us” .http://www.slowfood.com/international/1/about-us?-session=query_session:4F7BBB83165de19D571W6FF2FDB0 [Erişim Tarihi:15.09.2014]

Tarihi Kentler Birliği.” Birliğin Amacı ve Görevleri” .http://www.tarihikentlerbirligi.org/hakkimizda/tuzuk/#.VBcZnfl_sgU[Erişim Tarihi:15.09.2014]

Türkiye Patent Enstitüsü. ” Coğrafi İşaretler” .<http://www.tpe.gov.tr/portal/default2.jsp?sayfa=431>[Erişim Tarihi:12.09.2014]